

наступ

Моя рідна, маленька донечко! Зараз, коли я це пишу, ти ще не вмієш читати, але колись зрозумієш кожне моє написане слово. Тоді всі події, про які ти прочитаєш, уже будуть історією, і ми згадуватимемо її з тобою разом – так само, як колись, коли я був маленький, мій тато розповідав мені про іншу, давнішу, війну.

Декілька днів тому в нашій країні розпочався новий етап війни і багато людей згуртувалося, щоб не дати ворогу захопити нашу землю.

Зараз моє рідне, кохане місто бомблять щодня, а я так зрісся з ним, що відчуваю кожну його рану як свою. Я прожив тут усе життя і пам'ятаю, як ще маленьким гуляв із татом там, куди зараз падають ракети й бомби.

Я так мріяв про той день, коли ми з тобою разом гулятимемо вулицями нашого міста, як я покажу тобі, яке воно неймовірне. Як сходить сонечко, коли на нього дивишся із зелених пагорбів Печерська, як воно сідає з іншого боку, за дахи будинків, коли слухаєш джаз на даху. Ти знаєш, це неймовірно – слухати джаз на даху. Колись ми з тобою підемо на джазовий концерт і ти так само

потонеш у променях вечірнього київського сонця та хвилях музики.

Київ дихає. Він дихає запахом кави, квітучих каштанів, осіннього листя, яке ми з тобою колись збирали і фарбували в різні кольори.

Слухаючи, як ракети пролітають наді мною, я уявляю, як десь руйнується черговий будинок. А ці будинки, великі й маленькі, створюють наше з тобою місто. Пам'ятаєш, як ми з детальок конструктора збирали будиночки, в яких жили твої ляльки? Так люди багато років створювали найкраще місто у світі. Затишне і тепле, мистецьке і творче. Його вулицями можна гуляти безупинно. Повз будинки Подолу, через парки Печерська, безкінечною набережною вздовж Дніпра. Тепер усе це в темряві й диму. Наше з тобою місто руйнують. Так, наче величезний монстр відгризає щодня по шматку, лишаючи на ньому шрами, які надзвичайно болять. Зараз Київ немов маленька жива тваринка, якій боляче. Він хоче скрутитися калачиком і заховатися, більше не бачити цих ран на своїх зруйнованих вулицях, розтщених дерев у парках, але йому не дають. Тут день за днем усе більше смутку, усе більше шрамів на тілі нашого з тобою міста.

Навколо мене неймовірні люди. Архітектори, програмісти, викладачі університетів, водії, адміністратори, баристи і програмісти. Є ті, що воювали раніше, а є ті, що ніколи не тримали зброї в руках. Вони всі допомагають одне одному, всі усміхаються й вірять у майбутнє. Вони дорослі й зовсім молоді, але так само, як і ти, бачать сни. Напевно, у них вони також мріють про те, як зможуть обійняти своїх дітей.

Ти знаєш, доню, мабуть, найскладніше у всіх цих обставинах – це не спання на підлозі, не поранені, яких бачиш щодня, не понівечене рідне місто, не майже безкінечні сирени над головою чи вибухи поруч. Найскладніше – це не бачити тебе, не чути твого дзвінкого сміху, не обіймати тебе вночі, слухаючи, як тихо ти посапуєш поряд.

Але я знаю, що ми зустрінемося і я збережу для тебе наш із тобою Київ. А Київ – це не тільки будинки. Київ – це люди. І ми лишаємося тут.

сніг

Сьогодні чотирнадцятий день відтоді, як Росія напала на нас. З кожним днем місто все більше пустіє. На дорогах трапляються хіба що поодинокі машини. Бути помітним страшно – так наче невидиме око спостерігає за вулицями, і того, хто буде помічений, тут же настигне кара. Люди намагаються менше з'являтися на видноті. Тільки вітер ганяє порожніми вулицями залишки сміття. Київ перетворився на пустелю.

Щоночі спалахи від пострілів і вибухів освітлюють небо на заході. Це могло б видатися красивим, якщо не знати, скільки людей гине після кожного спалаху. У кожній миті цього світла згорають чийсь життя. Життя тих, з ким ми могли би створювати майбутнє, тих, хто так само засинав, мріяв, сподівався, писав повідомлення своїм коханим і близьким людям.

Але тепер їх немає. Ворог прагне знищити нас, сподіваючись на те, що ми підкоримося. Колись я розповів тобі історію про зовсім інших хлопців та дівчат, які жили дуже давно. Тоді той самий ворог прийшов на нашу землю і захопив її. Вони боролися до останнього, але не

здалися. Їхня жага жити на вільній землі й досі всередині багатьох із нас – тих, що захищають зараз наше місто і нашу країну.

Багато років поспіль вороги жили посеред нас, вони нав'язували нам свою мову, музику, жорстокість і цинізм. Брехали одне одному й жили в цій брехні, як свині у багні. Та, якщо роззирнутися навколо, життя не мало нічого спільного ні з їхньою брехнею, яка струменіла звідусіль, ні з тими примарними ідеалами, які вони прагнули вкоренити у нашій свідомості. Усе, що вони вигадали, було чимось велетенським і жакливим – знеособлений світ сталі й бетону, монструозних машин та страхітливої зброї. Народ воїнів-фанатиків, що марширують уперед в ідеальній єдності з однаковими думками в голові та з однаковими гаслами на вустах і переслідують тих, хто хоч чимось від них відрізняється. Мільйони людей з обличчями-масками.

Ми дуже довго йшли до того, щоб бути собою, щоб бути незалежними і самодостатніми. Але нам цього не пробачили. Бути не таким, як інші, завжди важко. Я навчу тебе цьому, донечко. Усе життя ти відчуватимеш опір і нерозуміння, але лише так зможеш дивитися на себе у дзеркало без сорому.

Сьогодні вдень, після нічних обстрілів, ми будували барикаду зі старих цеглин – і я згадав, як ми з тобою читали книжечку «Тваринки-половинки», в якій склали лисичок і зайчат, їжачків і ведмедиків із двох частинок. Тобі дуже подобалося гратися цією книжкою перед сном. І ці цеглинки-половинки нагадали мені твоїх казкових тваринок. А ще я згадую, як увечері на терасі

нашого будинку ми дивилися на зорі й шукали місяць, схожий на кавун. Ось уже чотирнадцять днів, як я не бачив зірок. Їх закривають спалахи снарядів, що вибухають.

Усе наче перевернулося. Я тут, а ти десь далеко. Уночі місто зазнає ран, а вдень ми намагаємося їх лікувати.

Учора вночі падав сніг. Такий самий самотній, як вулиці міста. Я ліг на дорогу й дивився в небо. Почасти тому, що не було бажання рухатися далі, почасти через неясне розуміння того, що відчуваю. Хмарне, сумне небо Києва. Сніг танув у мене на обличчі, а я намагався розгледіти наші з тобою зірочки, проте не знайшов жодної. Вони заховалися, бо тут немає тебе. Тільки порожні вулиці та сніг на них. Але одного дня ти повернешся і з'являться наші з тобою зорі. У місто прийде весна. Наша з тобою весна в найкраще місто на світі, у місто країни, яка перемогла, виборовши свою свободу.

САМОТНІСТЬ

Ти знаєш, донечко, що лякає? Я починаю забувати. Стираються в пам'яті грані. Усе наче вкриває густий туман. Мені соромно й боляче водночас. Я знаю, що ти десь є, що є твій сміх. Він наче й зараз звучить десь неподалік. Ось ми з тобою малюємо чи їдемо годувати тваринок, ось ти жалієшся, як тобі незручно сидіти у своєму кріселку на задньому сидінні нашої машини. Але як давно це було – наче в іншому житті, наче не зі мною. Я ніби дивлюся фільм про інших людей, які були щасливі, сміялися, сподівалися й поспішали назустріч одне одному. Мені здається, минула вічність, і мої спогади тануть, як силуети дерев у нічному лісі.

Десь на краю свідомості чатують ці спогади, щось дуже відчутне, але без чіткої форми, наче бачиш це краєм ока. Я чіпляюся за них, не відпускаю їх, немов рятівне коло, бо, здається, лише так ти тримаєш мене за руку на шаленій відстані.

Війна, доню, – це самотність. Самотність, яка випаює і спустошує. Самотність тих, хто втратив близьких, самотність тих, хто лишився без дому, самотність тих,